

Fricz Tamás: A keleti (és déli) „nyitás” nem nyugati „zárás”

2015 március 10. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

A külpolitika egyre inkább az érdekek terepévé vált, az értékek ezen a szinten háttérbe szorulnak – leginkább a belpolitika területére.

Ám egyfel?l a külpolitika, mint a „külgazdasági érdekek érvényesítése” sem lehet teljesen mentes az értékekt?l, másfel?l az irányváltások magyarázatára sokkal több id?t és teret kell szentelni.

Mi, magyarok valóban hajlamosak vagyunk arra, hogy egy dologról feketén-fehéren gondolkodjunk. Általában jellemz? ránk, hogy ha a hatalom azt mondja nekünk: innent?l kezdve a külügyekben keleti nyitást – legújabban már délit is – kezdünk el, akkor rögtön azt gondoljuk, hogy ez nyugati zárással jár együtt.

Holott napnál is világosabb: a keleti (és déli) külpolitikai nyitásunk nem jelent nyugati zárást. Azt jelenti, amit jelent: a nyugati szövetségi rendszerünkben maradva, azt nem gyengítve és nem megkérd?jelezve, racionális kapcsolatokat tartunk fenn Kelet-Európával, Ázsiával, Latin-Amerikával, a Közel-Kelettel és Afrikával. Ezt teszi egyébként szinte minden európai uniós tagország.

Vagyis: a Putyinnal való találkozóból nem az következik, hogy innent?l kezdve ájultan szeretjük Vlagyimir Vlagyimirovicsot és az ? kiváló politikai rendszerét. Tudjuk jól, hogy amit felépített, az egyfajta félautokratikus rendszer (vagy tán egészen az). Tisztában vagyunk vele, hogy ez a félautokratikus politikai rendszer jól megfelelhet az orosz történelmi, politikai kulturális és lelki hagyományoknak, ám legfeljebb csekély elemeiben, vagy még úgy sem felelhet meg a magyar történelmi, politikai kulturális és lelki hagyományoknak.

Tisztában vagyunk azzal is, hogy Magyarország továbbra is annak a közép-európai területnek a része, amelyet néhai Sz?cs Jen? történész a Vázlat Európa három történeti régiójáról cím? klasszikus m?vében történeti, kulturális és gazdasági szempontból is Nyugat-Európa és Kelet-Európa között helyezett el. Sz?cs Jen? szerint e régió országai – a balti államoktól nagyjából Horvátországig – egyszerre hordoznak nyugatias és kelet-európai, balkáni vonásokat, ám a nyugati orientációjuk mindig is meghatározó volt az évszázadok során, a mintákat Nyugatról s nem Keletr?l merítették, és az el?bbiekhez akartak felzárkózni.

Más kérdés – s itt egy pillanatra hadd filozofáljak –, hogy a közép-európaiság egyik lényege talán éppen az, hogy e régió állandóan a Nyugat felé tart, ám azt soha nem éri el. Többek között azért nem, mert úgy t?nik, az utolérés valójában nem érdeke a nyugati országoknak, különös tekintettel a centrumországokra. (Lehet, hogy most kegyetlen és pesszimista voltam, de – mint tudjuk – a pesszimista nem más, mint jól tájékozott realista.)

Visszatérve a keleti nyitáshoz: Matteo Renzi, aki a napokban a tervezett egy óra helyett mintegy három órán keresztül tárgyalt Moszkvában Putyinnal, láthatóan jól megértette magát az orosz elnökkel. Mégsem gondolja senki azt, hogy mostantól az olaszok az orosz modell feltétlen híveivé váltak volna. (S?t, a szeparatista tartományok

státuszával kapcsolatban éppen Renzi vetette fel a dél-tiroli osztrákok autonómiamodelljét mint lehetséges megoldást.) Viszont jól felfogott külgazdasági és politikai érdekeik mentén keresték a lehetséges együttm?ködési területeket.

Vagyis: a gazdasági érdekek látványos el?térbe kerülése a külpolitikai, nemzetközi viszonyokban ma sem jelenti, nem jelentheti az eltér? értékek, hagyományok, normák semmibe vételét, a gazdaságnak való „beáldozását”. Másképpen szólva az érdekeinket egyeztetjük, az értékeinket pedig megvédjük. Amikor Orbán Viktor az illiberális rendszerek sikereir?l beszélt, akkor nyilvánvalóan ezen országok gazdasági sikereit hangsúlyozta s nem pedig a politikai rendszerük nagyszer?ségét. Mi közép-európai országként – Sz?cs Jen?t megint ideidézve – a nyugati parlamentáris demokráciák modelljében hiszünk, semmi okunk arra, hogy ezt másképp gondoljuk, mind a külpolitikában, mind a belpolitikában.

Ugyanakkor az Orbán-kormánynak nagy gondot kell fordítania arra, hogy a nyilvánosság s f?leg a jobboldali, nemzeti szavazói bázis felé az eddigieknél sokkal mélyebben és alaposabban magyarázza el a külpolitikai paradigmaváltás lényegét. A keleti – vagy a déli – nyitás önmagában vett hangsúlyozása nem elég ehhez. Az oroszokkal, Putyinnal való „barátkozás” ugyanolyan félreérthet? lehet a Szovjetunióval szembeni gy?löletét ma is magában hordozó antikommunista nemzeti szavazóknak, mint mondjuk az azerbajdzsáni Aliyev, illetve a kazahsztáni Nazarbajev elnökökhöz való közeledés is. Egyik ország politikai rendszere sem követend? minta – s?t! –, ezért különösen er?teljesen jelezni kell a magyar közvélemény el?tt, hogy itt kizárólagosan gazdasági, érdekalapú közeledések és egyeztetések zajlanak – „keleti nyitás” címszó alatt.

A kormánynak látnia kell, hogy nem evidensek és magától értet?d?ek az új külpolitikai „mozgások”, a paradigmaváltás; ennélfogva a kormány tagjainak sokkal „b?bb lére” eresztve kell ezekr?l érvelnie, beszélnie a közvélemény el?tt – a kétoldalú külkereskedelmi mérlegadatok felsorolása önmagában kevés. Másképpen szólva, többet kell tör?dni a jobboldali szavazótábor lelkületével, félelmeivel, fenntartásaival, ?rzött értéktudatával. A különféle „bejelentések” mellett ott kell, hogy sorakozzanak az érvek, az értelmes magyarázatok a megváltozott világhelyzetr?l és annak következményeir?l.

Ha egyáltalán, akkor csak így alakítható át a fekete-fehér, „vagy Nyugat, vagy Kelet” alapú gondolkodás egy sokkal összetettebb megközelítésre.

Fricz Tamás - mno.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu]]>

Ajánló